

Llocs Escrits de les Guillerries Savassona

Memòria

Índex

1. Presentació.....	3
2. Inventari de llocs i autors	4
3. Cartografia dels llocs referenciats.....	6
4. Breu biografia de cada autor.....	7
5. Elements d'interès de la recerca.....	31
6. Documentació històrica.....	32
7. Documentació fotogràfica.....	33
8. Apunts per a la redacció d'un projecte tècnic.....	36

1. Presentació

El projecte **Llocs Escrits de les Guillerries Savassona**, en la seva fase inicial, s'ha dedicat a elaborar el marc conceptual del projecte que vol donar a conèixer els autors literaris d'èpoques diverses que han escrit sobre Guillerries- Savassona, un territori vast amb indrets de gran bellesa que han estat contemplats per la mirada de molts escriptors i han esdevingut escenari de les seves creacions.

La primera aproximació a aquesta realitat ens han donat molts bons resultats de tal manera que podem oferir un ventall prou ampli d'autors i d'indrets que han estat *literaturitzats* i que mereixen ser coneguts.

Voldríem que aquesta primera aproximació servís com a inventari i full de ruta per possibles accions futures encaminades a conèixer els nostres indrets, és a dir l'espai natural i cultural de les Guillerries Savassona.

2. Inventari de llocs i autors

La primera aproximació a l'estudi ha consistit en realitzar entrevistes amb els agents locals que coneixen el territori i que poden aportar-nos informació sobre el tema.

A partir de les seves aportacions s'ha elaborat un llistat d'autors i d'indrets que ens han semblat interessants per donar a conèixer el nostre territori. El criteri que s'ha seguit ha estat d'una banda cercar autors que hagin nascut o viscut per la zona però també altres autors que pel motiu que sigui hi hagin estat vinculats en algun moment.

Vegeu taula adjunta.

En aquesta primera selecció podem comptar amb poc més d'una vintena d'autors distribuïts a l'àrea geogràfica. *Vegeu cartografia adjunta*, on hi trobareu la majoria d'autors relacionats, tot i que alguns d'ells no s'hi ha inclòs encara perquè cal determinar quin dels seus textos s'hi adjunta.

Llocs escrits Guillerics - Savassona

Llegenda

- ❶ SERRALLONGA - Querós
- ❷ MARIA DOLORS ORRIOLS Sant Romà de Sau
- ❸ ANTON BUSQUETS I PUNSET Sant Julià de Vilatorça
- ❹ ANTON BUSQUETS I PUNSET Sant Pere de Castanyadell (Guillerics)
- ❺ ANTON BUSQUETS I PUNSET Vallclara
- ❻ PILAR CABOT Tavèrnoles
- ❼ PILAR CABOT Folgueroles
- ❽ PILAR CABOT Sant Julià de Vilatorça
- ❾ JAUME CABRÉ Vilanova de Sau
- ❿ ANTON CARRERA Sant Julià de Vilatorça
- ⓫ MARIA ANGELS ANGLADA (Bosc de les Guillerics)
- ⓬ MIQUEL DESCLOT Folgueroles, Gorg del Nitons
- ⓭ ANNA DODAS Folgueroles
- ⓮ ANNA DODAS Camí de Vilanova de Sau a Folgueroles
- ⓯ MARIA DOLORS FARRÉS Sant Llorenç dels Munt
- ⓰ JOAQUIM SALARICH I VERDAGUER Sant Julià de Vilatorça
- ⓱ FRANCESC MASFERRER Folgueroles, La Font del Desmai
- ⓲ FRANCESC MATHEU Sant Julià de Vilatorça
- ⓳ VÍCTOR PALLÀS Sant Julià de Vilatorça, Parc de les 7 fonts
- ⓴ JACINT VERDAGUER Vilanova de Sau, La Rovira
- ⓵ ANTONI PLADEVALL I ARUMÍ Folgueroles, Can Garbells
- ⓶ ARMAND QUINTANA Tavèrnoles
- ⓷ SEGIMON SERRALLONGA Vilanova de Sau, Roc del Migdia
- ⓸ JACINT VERDAGUER Folgueroles - Gorg de Nitons
- ⓹ JOAQUIM SALARICH I VERDAGUER Sant Pere de Savassona
- ⓺ JOAQUIM SALARICH I VERDAGUER Folgueroles, La Font del Desmai
- ⓻ JOAN SUNYOL I GENÍS Tavèrnoles, Font de la Baronessa
- ⓼ EMILI TEIXIDOR Folgueroles, Roques sobre Serrabou
- ⓽ MERCÈ TORRENTS I BERTRANA Gorg de Nitons
- ⓾ MERCÈ TORRENTS I BERTRANA Folgueroles, La Sala
- ⓿ PEREJAUME Folgueroles -Gorg de Nitons
- ⓿ PEREJAUME Folgueroles -La Font Trobada

4. Breu biografia de cada autor

MARIA ÀNGELS ANGLADA I ABADAL

Maria Àngels Anglada i Abadal va néixer l'any 1930 a Vic (Osona), ciutat que va marcar els primers anys de la seva vida. Filla d'un advocat vigatà, la gran de quatre germans, viu en un ambient familiar **apassionat per la música**. Precisament aquesta passió influirà l'autora tal com es reflecteix en alguna de les seves novel·les.

Ben entrada la joventut es va traslladar a Barcelona per estudiar a la Universitat de Barcelona. Es va **llicenciar en Filologia Clàssica**.

L'any 1961 es va traslladar a l'Alt Empordà, a Figueres, on va viure fins a la seva mort (abril 1999). Els primers anys, a Figueres, els va dedicar a la família i les seves filles.

La trajectòria de Maria Àngels Anglada està marcada pel món clàssic. Sempre es va confessar una gran admiradora del món hel·lenístic. I bona part de la seva vida la va dedicar a la docència, com a professora de Filologia Clàssica. Aquest mateix interès la va portar a traduir textos del llatí i el grec al català.

La seva trajectòria com a escriptora no començaria fins l'any 1972, amb la publicació dels seus primers poemes, juntament amb una altra poeta, Núria Albó, amb el llibre *Díptic*. En els començaments de la seva vida literària va destacar com a crítica literària, traductora i assagista en llibres col·lectius com *Salvador Espriu en els seus millors escrits*, publicat el 1974. També va col·laborar en publicacions de l'època com *Canigó*, *El pont*, *9 país*, *Reduccions*, entre altres. Fins i tot en aquest període va participar en el llibre *Memòries d'un pagès del S.XVIII*, editat el 1978, conjuntament amb el seu marit, Jordi Geli.

El 1978 és un any important per a l'escriptora, ja que amb la seva primera novel·la, *Les Closes*, va guanyar el premi Josep Pla. Aquest premi li va suposar ser descoberta per la majoria del públic lector.

A partir d'aquest moment es va començar a construir una sòlida trajectòria literària que va donar com a primers fruits importants la novel·la *Sandàlies d'escuma* que li va valer el premi Lletra d'Or el 1985 i el Premio Nacional de la Crítica.

El seu interès pels mites es va tornar a manifestar amb l'assaig *Paisatge amb poetes*, publicat el 1988, que més endavant seria complementat amb un altre assaig seguint la mateixa línia, *Paradís amb poetes*, publicat al 1993.

Maria Àngels Anglada era una persona conscienciada del paper que jugava la dona en la societat i, sobretot, la dona escriptora. Per aquesta raó no va

refusar mai de participar en obres col·lectives com per exemple *Literatura de dones: una visió del món*.

Tot i que la poesia va ser un gènere que valorava molt, bona part de la seva obra poètica no havia tingut l'oportunitat de sortir a la llum. Per aquest motiu, l'any 1990 es va editar un recull antològic *Columnes d'hores* que engloba tota la seva obra fins a aquell any i que, més endavant, va quedar completat amb el petit poemari *Arietta*.

Abans dels anys noranta, va fer diversos viatges a Grècia i concretament a l'illa grega de Mitilene, illa que serà la font d'inspiració d'*Artemísia*, novel·la que obre un període literari amb molta embranzida en el qual surten publicats llibres de contes i novel·les. Aquest període veurà la seva culminació l'any 1994 amb la publicació de la novel·la *El violí d'Auschwitz*, novel·la que la va convertir en una narradora elogiada tant pel públic com per la crítica.

A *El violí d'Auschwitz*, l'autora ens mostra una història corprenedora que commou el lector i que mostra la Maria Àngels Anglada més compromesa, humana i sensible en determinats temes com el record dels camps de concentració nazis. L'èxit d'aquesta novel·la va fer que el cinema s'interessés per l'obra i que fins i tot es pensés en un possible guió, escrit per Jorge Semprún, i parlés també que la pel·lícula estaria produïda per Andrés Vicente Gómez. Però el projecte va quedar congelat.

Una de les facetes més desconegudes, i que, en els últims anys va afegir a la seva trajectòria va ser la de la literatura per a infants i joves. En aquest camp va publicar contes com *La grua Estontola*, *L'hipopòtam blau*, *Relats de mitologia*, *Els Déus i Relats de mitologia* i *Els herois*.

Una de les seves últimes obres publicades encara en vida, amb una bona acceptació del públic i la crítica, va ser la novel·la *Quadern d'Aram*. Una novel·la compromesa, sòbria i explicada amb una profunda sensibilitat a l'hora de parlar de la tragèdia del poble armeni. En els últims anys, l'obra de Maria Àngels Anglada, escrita en plena maduresa, havia estat traduïda a diverses llengües, com per exemple *El violí d'Auschwitz*, i els seus poemes havien format part d'algunes de les antologies estrangeres sobre la literatura catalana. Havia rebut també la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

Després de viure més de trenta anys a Figueres, el 1996 va rebre un homenatge ciutadà i va ser distingida amb el títol de filla predilecte. Un dels seus últims escrits estava dedicat precisament a Figueres, en el volum *Figueres, ciutat de les idees*.

Figueres va ser també la ciutat dels seus últims dies de vida, reclosa al seu domicili, quan ja se li havia declarat un càncer de pulmó. La mort de Maria Àngels Anglada es va produir enmig del bullici d'un dia tan significatiu a Catalunya com el de Sant Jordi (23 abril 1999) lligat a la celebració del Dia Mundial del Llibre.

Documentació: Gabriel Boloix.
(Font: AELC www.escriptors.cat)

ANTONI BUSQUETS I PUNSET

Neix el 1876 al carrer de Vic de Sant Hilari Sacalm, a ca l'Enric. Els seus pares foren Josep Busquets, forner i Josepa Punset.

El 1893 es trasllada a Ripoll d'on era filla la seva mare. El 1895 hi publica el seu primer llibre, *Lliroia*, editat per Ramon Bonet.

Es trasllada a Vic per acabar el batxillerat on estableix amistat amb membres de l'Esbart de Vic i de la Colla d'Ausa. Primers assaigs a *La Veu de Montserrat*, *La Comarca* i *El Norte*.

El 1896 es trasllada a Barcelona per estudiar-hi Magisteri. Esdevé redactor en cap de la revista *Atlàntida*. Referma l'amistat amb Verdaguer que duraria tot la vida.

Esdevé un dels elements més actius de les societats catalanistes (milita a Unió Catalanista) i un col·laborador destacat en gairebé totes les revistes i diaris catalanistes. Fins el 1910, regenta escoles lliures a l'Hospitalet de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Roses i Amer. El 1904 pronuncia un discurs a l'Ateneu Barcelonès sobre *Eucarístiques*, de Jacint Verdaguer.

El 1907 obté un accèssit als Jocs Florals de Girona i el 1909 guanya la Flor Natural als Jocs Florals d'Olot. El 1914 obté la Flor Natural als Jocs Florals de Sants.

El 1913 comença la seva vida de mestre d'Estat a Saló-Sant Mateu del Bages. El 1921 entra com a mestre a l'escola de minyons de Calders, on exerceix fins a la seva mort, l'agost de 1934.

Conreà diversos gèneres. Del 1903 al 1917 publicà un volum de narracions (*Del Montseny*, 1903) i quatre novel·les: *Dos amors* i *Ànimes ferides* (1907), *Plantamor* (1908) i *Calvari* (1917). Abans, però ja havia publicat poesia: *Flors del Montseny* (1897), *Ventijols de Guilleria* (1901) gènere que continuà amb *El pas del Ter* (1907), accèssit als Jocs Florals de Girona i *Poesies* (1918). En el camp de la didàctica publicà els treballs *Aplec* (1906), *Manuscrit català* (1908), *L'escola rural: el que és i el que hauria d'ésser*, ponència pronunciada a l'Assemblea de Mestres de Tarragona (1919) i un treball publicat a *Garba. Antologia de les lletres catalanes*, per a escoles.

«En l'extens article que Pere Verdaguer dedicà a Busquets i Punset amb motiu de la seva mort, ocorreguda l'agost de 1934, s'evidencia justament això: la seva gran capacitat de treball; el seu ferm compromís davant

qualsevol manifestació d'ordre cultural o polític al servei de Catalunya, de les seves institucions, de la seva cultura; el seu gran sentit de l'amistat; la seva gran fe en la pedagogia, en l'escola catalana, com a eina per redreçar el país i fer-lo avançar; el seu aire dialogant, d'home conciliador que defuig les polèmiques estèrils i els protagonismes, etc.» del pròleg a *Del meu viure rural*: "Anton Busquets i Punset, escriptor i home del seu temps" de Francesc Danés Andreu.

(Font: <http://www.raco.cat/index.php/QuadernsSelva/article/view/64755/123228>)

PILAR CABOT

Pilar Cabot, ja des de petita va viure en un clima cultural, sobretot d'afecte al **teatre i a la música** propiciat pel seu padrí Josep Subirana i Serra -àlies "Manel dels Ous"- actor amateur de gran prestigi a l'època, director d'una companyia pròpia i autor d'obres teatrals. Des de ben menuda, Pilar Cabot, ja l'acompanyava als assaigs als teatres de Vic i a les tertúlies de cafè amb artistes. A més, a casa seva mateix s'hi produïen sovintejats concerts i lectures de teatre, activitats a les quals era present i que seguia amb tot l'interès. És molt important ressenyar que Josep Subirana tenia una biblioteca, essencialment teatral, conformada per uns quants milers de volums, i que la petita Pilar hi tenia l'accés plenament obert.

El munt de llavors creatives que varen amarar la seva infantesa es va concretar en la dedicació a la literatura. Des que té ús de raó Pilar Cabot ha volgut ser escriptora. De criatura un dels seus jocs preferits era escriure guions per a les nines de paper. Als onze anys va guanyar el seu primer premi literari.

Té estudis de Filosofia i Lletres i de Música. Va començar a donar a conèixer la seva obra a partir d'integrar-se al grup CLOT, un grup que va fundar la revista del mateix nom. Pilar Cabot va formar part del consell de redacció. Hi va publicar poesia, contes i també crítica literària i comentaris de llibres.

Oberta l'any 1965, la seva llibreria -CLAM- dedicada plenament al llibre i al disc en català va ser un referent clau del món cultural i polític de la ciutat de Vic i d'Osona durant l'època de la dictadura i la transició; un centre molt viu de difusió de la literatura catalana. Els primers anys de la llibreria eren també els primers anys que es començaren a crear editorials. El fet d'estar darrera el taulell tot aconsellant va permetre la Pilar Cabot viure un munt d'experiències -que ella qualifica de singulars- i tractar persones extraordinàries. La seva llibreria estava vigilada pels "socials" que empaitaven llibres prohibits per la censura. Mai no els van trobar perquè no estaven amagats en un soterrani que ells buscaven sinó, simplement, disposats a les prestatgeries, un lloc on ni se'ls va ocórrer d'indagar.

La majoria d'escriptors catalans, de polítics, contraris a la dictadura van passar per la llibreria. De manera espontània es van organitzar tertúlies, avui dia mítiques, on es parlava de tot i amb fonament. S'hi van fer concerts, com les sessions de jazz organitzades per Armand Quintana, i els principals cantautors van passar pel lloc. També es van dur a terme un munt de presentacions de llibres. Miquel Martí i Pol hi presentà sempre els seus llibres. L'any 1980, a la presentació de *Les clares paraules*, hi van assistir Miquel Desclot, Vicenç Altaió, Miquel Alzueta, Xavier Bru de Sala, M. Mercè Marsal, Jaume Medina, Ramon Pinyol i Àlex Sussana, entre d'altres.

Molt interessada per la música, Pilar Cabot toca el piano, compon i ha musicat poemes seus. Va formar part de la primera junta de Joventuts Musicals de Vic i ha cantat a la Coral Canigó de Vic. És membre de l'AELC i del Pen Club. Ha escrit pregons, fa recitals de poesia i és jurat de nombrosos premis literaris.

Des de l'any 1996 és membre actiu de la Comissió de Lectura Pública de la Biblioteca Joan Triadú, de Vic. Aquesta comissió impulsa i organitza activitats més enllà de l'estricta funció de la Biblioteca. L'any 1997 Pilar Cabot va crear les "Tertúlies amb poetes" que, d'aleshores ençà, coordina. Tenen lloc cada segon dissabte de mes al migdia, d'entrada lliure i obertes a tota mena de suggeriments i tendències.

En l'enquesta efectuada pel bisetmanari el *9Nou* en el número commemoratiu del seu vintè aniversari a personalitats dels diferents ambients culturals i socials sobre quins són els personatges més destacats dels últims vint anys a Osona i el Ripollès, la coneguda ninotaire Pilarín Bayés va contestar: Miquel Martí i Pol, Pilar Cabot i M. Àngels Anglada.

Pilar Cabot ha estat distingida com a Osonenca de l'any 1983 i Musa de la Cova del Drac de Barcelona l'any 1984.

Entre la seva obra poètica cal destacar *Avui estimo Baudelaire* (1987), *Balcó de guaita* (1989), *Ombres de mots i de silencis* (1992), *Vol ballar un tango amb mi senyor Vivaldi?* (1999), *Els versos obstinats* (2003), *Àncores o ales* (2004) i el seu darrer llibre *Els rossinyols insomnes* (2008).

També ha conreat la narrativa breu amb *La casa dels Baladres*, publicat en el recull de contes del Premi Vent de Port; *Senglar i altres narracions* (1996) i *A l'ombra del semàfor*, llibre que alterna les seves narracions i les d'Armand Quintana (2001).

Fruit, possiblement, de les lectures de la biblioteca del seu pare, Pilar Cabot també ha escrit per al teatre obres com *En Pere de les excuses*, amb el

Grup Camerata de Cançó Tradicional sota la direcció musical de Sebastià Bardalet i direcció escènica de Pep Tines, amb escenografia de Pere Trabal i arranjaments musicals de Carles Cases, estrenat al desaparegut Teatre Atlàntida de Vic el 1992.

Amb veu d'amic amb el Grup de Teatre el Gall, 1996-1997, sota la direcció de Josep Suriñach, i *Quan l'absència et visiti*, espectacle de dansa sobre poemes del llibre *Avui estimo Baudelaire*, estrenat a l'Institut del Teatre de Vic el 1997. El 1999 estrenà, al Casino de Vic, amb la rapsode Montserrat Grau i sota la direcció de Josep Vilar, l'espectacle poètic *Calidoscopi*.

La seva vena musical també ha trobat sortida, musicant els seus poemes o col·laborant amb altres poetes i músics. En són una mostra *Valsets mariners i havaneres*, interpretades i enregistrades pel Grup la Gavina; *Amb veu d'amic*, *lletra de l'himne del Museu de l'Art de la Pell de Vic*; *Només vull ser estimat*, himne encàrrec de l'AFMM. d'Osona amb lletra i música seva, o *Cor insesant* on Perre Bañón hi va posar la música, creant una versió polifònica a quatre veus. Mercè Torrents li musicà el poema *Projecte en la nostàlgia*, partitura que fou editada per l'ACD.

(Font: www.escriptors.cat)

JAUME CABRÉ

Jaume Cabré va néixer a Barcelona el 1947. Quan estava fent els estudis de **filologia a la Universitat de Barcelona**, va començar a escriure. Un cop llicenciat, es va dedicar durant molts anys a l'ensenyament de la llengua i la literatura a Barcelona, Vila-real (Plana Baixa) i Terrassa.

Va publicar el seu primer llibre, un recull de narracions, el 1974. Des d'aleshores ha publicat diverses novel·les entre les quals destaquen *La Teranyina* (1984), *Fra Junoy o l'agonia dels sons* (1984), *Senyoria* (1991), *L'ombra de l'eunuc* (1996) i *Les veus del Pamano* (2004). Destaquen també dos volums de narracions: *Llibre de preludis* (1985) i *Viatge d'hivern* (2000).

S'ha dedicat, al mateix temps, a la ficció televisiva i ha creat i escrit tres sèries: *La Granja* (TV3, 1988-1991), *Estació d'Enllaç* (TV3, 1994-1998) i *Crims* (TV3, 1999). A més, ha col·laborat en altres guions cinematogràfics i televisius. Ha publicat l'assaig *El sentit de la ficció* (1999), una reflexió sobre l'escriptura i el propi procés creador. També ha debutat en teatre amb l'obra *Pluja seca* (2001) al Teatre Nacional de Catalunya.

Les seves novel·les han estat traduïdes a una dotzena de llengües. Ha rebut cinc vegades el premi Crítica "Serra d'Or" (1981, 1985, 1991, 1997, 2001), tres vegades el premi de la Crítica Catalana (1985, 1997, 2005); la Lletra d'Or (1997) i molts altres premis com el Sant Jordi, el Prudenci Bertrana o el Joan Crexells.

L'any 2003 hom li concedí el premi dels escriptors catalans a la trajectòria literària.

És soci de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

(Font: www.escriptors.cat pàgina elaborada per X. R. Trigo per a l'AELC. Documentació i textos: David Ventura i X. R. Trigo)

ANTON CARRERA

Poeta i rapsode. Llicenciat en filologia catalana, la seva vocació literària i el seu contacte amb cantants el dugueren a emprendre una tasca recitativa força notable, producte de la qual són els discs *Anton Carrera diu els seus poemes* (1969), *Anton Carrera* (1971) i *Piràmide* (1974). La seva poesia primera, *Poemes* (1970) i *Tribu* (1973), té un caire popular i una clara intenció lírica i social, que esdevé més analítica i rigorosa formalment en *Volum inevitable* (1975), *Les gestes essencials* (1979) i *Nívia* (1981). Durant la dècada dels vuitanta, la seva poesia guanyà plasticitat en els llibres *Colors-allaus de llum* (1985), *Tamariu* (1986) i *Cementiri de déus* (1987), en col·laboració amb el pintor Fidel Bofill, de qui en publicà una biografia el 1984, *Fidel Bofill, nou perfil*. També publicà els poemaris *Tremp d'or* (1991), *En llista d'espera* (1998), l'estudi sobre poesia *Teoria de l'acoblament aplicada a setze poemes catalans* (1994) i una *Antologia poètica de Jacint Verdaguer* (2002).

Ha obtingut diversos premis en poesia, obtenint, el 1991, el títol en Mestre en Gai Saber.

(Font: <http://refrescart.blogspot.com>)

MIQUEL DESCLOT

Miquel DescLOT (Barcelona, 1952). **Poeta, escriptor i traductor**, també escriu llibrets d'òpera. Ha estat professor universitari entre 1975 i 1992, a Bellaterra i Durham (Anglaterra).

L'any 1992 deixa la docència per dedicar-se plenament a la literatura. Amb més de 40 llibres escrits per a infants i joves, entre les seves publicacions, esmentar els llibres de poesia *Cançons de la lluna al barret* (1978), un dels seus primers poemaris, *Juvenília* (1983), *Com si de sempre* (1994) o *Fantasies, variacions i fuga* (2006). Les seves traduccions o versions constitueixen veritables creacions poètiques aplegades a *Per tot coixí les herbes. De la lírica japonesa* (1994) i, més recentment, *De tots els vents* (2004). La seva obra poètica està recollida en nombroses antologies.

Ha rebut diversos premis literaris tant de poesia com de prosa, com el Premi Josep M. de Sagarra de traducció teatral (1985) per la versió de *Les mamelles de Tirèsies*, de Guillaume Apollinaire; el Premi de la Generalitat a

la millor traducció en vers (1988) per la versió de *Llibres profètics de Lambeth*, de William Blake, el Premi Crítica Serra d'Or en memòries (1993) pel *Llibre de Durham*, o el Premio Nacional de Literatura infantil (2002) per *Més música mestre!*.

La seva obra poètica està formada per les obres *Ira és trista passió*, 1971; *Viatge perillós i al·lucinant a través de mil tres-cents vint-i-set versos infestats de pirates i de lladres de camí ral*, 1974; *Cançons de la lluna al barret*, 1978; *Auques i espantalls*, 1987; *El llevant bufa a ponent*, 1992; *Com si de sempre*, 1994, i *Fantasies, variacions i fuga*, 2006. També ha publicat llibres de poesia per a infants i joves: *Música, mestre!*, 1987; *Bestiolar de la Clara*, editat a Madrid el 1992 i a Barcelona el 2004; *Oi, Eloi?*, 1995; *Més música, mestre!*, 2001 i *Menú d'astronauta*, 2003.

En prosa ha publicat: *Llibre de Durham*, 1992; *Montseny, temps avall*, 1994. *Veïna de pedra viva*, 1996; *Pare, saps què?*, 2002, i *Muntanyes regalades*, 2004. Però on més ha publicat en aquest camp és per a infants i joves: *El blanc i el negre*, 1971; *La casa de les mones*, 1971; *Fava, favera*, 1973; *El gran joc dels colors*, 1973; *Itawa*, 1978; *A la punta de la llengua*, 1980 i reeditat el 1990; *Wäinämöinen*, 1980; *No riu el riu*, 1983; *La cançó més bonica del món*, 1986 i reeditat el 1997; *Què descobreix l'Atlàntida*, 1986; *Set que no dormen a la palla*, 1986; *Barraca de nas*, 1988; *Més de set que no dormen a la palla*, 1991; *La cadena d'or*, 1993; *Flordecoll*, 1994; *Amors i desamors d'Oberó i Titània*, 1995; *Lluna de mel al palau de vidre*, 1995; *Viatge inaugural a l'Antitetànic*, 1996; *La flauta màgica*, 1997; *De llavis del Gran Bruixot: els herois de Kalevala*, 1997; *El barber de Sevilla*, 1998; *Nas de barraca*, 2004; *Aristòtil entre escombraries*, 2004; *Amor a mar*, 2004; *Les mines del rei Xang Phi Nyo*, 2005; *Des de Lapònia, amb amor*, 2007, i *Pallufet & Ventaflocs*, 2008.

També ha escrit teatre: *Història del sultà*, per a Quim Lecina, 1997 i *Tot esperant l'emperador*, per al Festival de Música de Granollers, 2002 i també cantates i teatre infantil i juvenil.

Té obra traduïda al francès, castellà, euskera i gallec.

Composa la seva discografia *La cançó més bonica del món*, amb cançons tradicionals, 1986; *Fills del segle*, amb música d'Albert Guinovart, 1994; *Transatlàntida*, amb música de Baltasar Bibiloni, 2002; *Cançó a cau d'orella*, amb música de Josep Vila, 2003 i *Un concert desconcertant*, amb música d'Antoni Ros Marbà, 2004.

(Font: www.escriptors.cat Actualització: Carme Ros)

ANNA DODAS

Anna Dodas i Noguer neix a Folgueroles (Osona) el dos de novembre de 1962 a la mateixa casa on havia nascut, accidentalment, Jacint Verdaguer. És la més petita de sis germans d'una família de picapedrers i mestres. Inicia els primers anys dels estudis de primària al seu poble natal i els

continua a Vic on més tard fa el batxillerat a l'Institut Jaume Callís. El 1980 comença la carrera de Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona on es llicencia amb una tesina sobre l'obra *Mites* de Jordi Sarsanedas. Paral·lelament va al Conservatori Superior de Música de Barcelona on continua els estudis de guitarra que havia començat a l'Escola de Música de Vic. Aviat realitza concerts com a solista a diversos pobles i ciutats de Catalunya i eventualment també acompanya el grup de Camerata de Cançó Tradicional. **La música i la literatura** són dues constants essencials de la seva vida.

Des de ben petita participa en concursos literaris de la seva comarca. El 1976 guanya el primer premi literari amb el conte *David i el paraigües meravellós*. Més endavant obté un accèssit al concurs que promou l'Ajuntament de Calldetenes i participa a diversos concursos literaris de narrativa curta de Girona i Lleida. El 1981, amb la narració *Capvespres de foc i de grana*, guanya el premi Primavera de Vic que és editat l'any següent per la revista *AUSA*, on publica també alguns assaigs sobre l'obra de Jacint Verdaguer i Mercè Rodoreda. Al cap de deu anys, a la mateixa revista, hi apareixen les narracions que havien d'integrar l'obra *Les ciutats*. Col·labora a la revista literària *Clot* amb treballs de recensió bibliogràfica i de creació pròpia. El 1982 hi publica la narració *La deessa de les flors*. Anna Dodas té una part de l'obra narrativa inèdita com *Suite i Esbossos per a un rèquiem* que prefiguren l'inici d'una novel·la. La seva narrativa conté elements màgics i surrealistes que l'acosten a la literatura avantguardista.

El 1984 forma part del jurat dels premis literaris Antoni Pous de Vic i redacta els dos fascicles sobre la narrativa modernista de la *Història de la literatura catalana* editada per Orbis i Ed. 62. També col·labora com a correctora en aquesta darrera editorial.

Amb un poemari escrit a Folgueroles entre el gener i l'agost de 1985, *Paisatge amb hivern*, aconsegueix el premi Amadeu Oller de poesia l'any 1986 que Edicions El Mall publica amb algunes composicions musicals de Josep Baucells.

El mes d'agost d'aquest mateix any, amb una amiga, realitza un viatge de vacances cap a l'Alguer (Sardenya) i són assassinades prop de Montpeller. Abans havia deixat acabat i a punt de publicar la seva segona obra poètica *El volcà* editada pòstumament el 1991 amb una reedició de *Paisatge amb hivern* i diversos esbossos i poemes esparsos. La imatge del volcà li serveix per unir els temes de la mort i l'amor en uns versos deutors, en part, de l'obra de Foix. L'any 1990, la revista literària *Lletra de canvi* publica la primera part de la seva tesina sobre Jordi Sarsanedas.

Des de 1991 l'Ateneu de Folgueroles per mitjà d'un jurat prestigiós d'escriptors i estudiosos de la literatura concedeix el premi biennal Memorial Anna Dodas i Noguera al millor llibre editat en llengua catalana per un autor novell.

(Font: www.escriptors.cat)

RAMON FARRÉS

Ramon Farrés (Manlleu, 1962) és **llicenciat en filologia clàssica i doctor en traducció**. Ha treballat de corrector-redactor al Parlament de Catalunya, de corresponsal del diari *Avui* a Berlín i de traductor-redactor al canal de televisió Deutsche Welle TV. Des del 1995 dóna classes de traducció de l'alemany a la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estat membre dels consells de redacció de les revistes *Clot* (Vic) i *Tranvia* (Berlín), i ho és encara de *Quaderns: revista de traducció* (Bellaterra). Ha traduït Jules Verne, Dino Buzzati, Thomas Bernhard, Werner Schwab i Bertolt Brecht, entre altres. Té publicats un llibre de poemes, *Trenta-set poemes en forma de finestra* (Cafè Central-Eumo, 1997), un de proses, *Vint dies de febrer i març* (Emboscall, 1999), i un de narracions, *Iste mundus furibundus* (Emboscall, 2001), a banda d'una gran quantitat de textos esparsos en revistes com *Reduccions*, *Revista de Catalunya*, *el Pou de Lletres*, *Els Marges* o *Alga*, i l'antologia *Barcelona, 60 poemes de la ciutat* (Eumo, 2004).

(Font: Galerada SCCL)

MARTÍ GENÍS I AGUILAR

Escriptor.

Doctor en farmàcia (1874), residí a Vic, on exercí la seva professió i fou professor d'història natural i fisiologia a l'institut. Amic de Jacint Verdaguer i de Jaume Collell, participà en la fundació de l'Esbart de Vic (1867); col·laborà a *La Renaixença*, *La Il·lustració Catalana*, *La Veu de Catalunya*, *La Veu de Montserrat* i la *Gazeta Vigatana*. Concorregué assíduament als jocs florals de Barcelona, on obtingué la flor natural amb *Criat major* (1878) i la viola amb *Penediment* (1892); en fou mantenidor el 1890 i el 1903 i president el 1921. La seva obra poètica, emmarcada tota dins un romanticisme moderat, fou recollida només en part en un volum de *Lectura Popular*, a l'antologia *La garba muntanyesa* (1879) i al volum *Guspires de ma llar* (1919). Com a prosista, el 1874 publicà la novel·la *Julita*, la seva obra més reeixida, la qual seguiren *Sota un tarot* (1876), *La Mercè de Bellamata* (1878, 1969), *Quadros del cor* (1881), *Novel·les* (1882), *Passavents* (1887), *L'espalmada* (1890), *La reineta del*

Cadí (1892), etc. Les seves novel·les, de caràcter costumista romàntic i d'intenció moralitzadora, tingueren una gran popularitat a la fi del s XIX.

(Font: www.enciclopedia.cat)

FRANCESC MASFERRER

(Vic, Osona, 1889 - Buenos Aires, 1954)

Advocat i polític. Fundà, amb Oriol Anguera de Sojo, la Unió Jurídica de Catalunya. Representà Catalunya en congressos de minories nacionals. Cofundador (1930) i director del "Diari de Vic", formà part del consell del Partit Catalanista Republicà.

(Font: www.enciclopedia.cat)

FRANCESC MATHEU

Francesc Matheu i Fornells (Barcelona, 1851 – Sant Antoni de Vilamajor, 1938) fou un escriptor català, nét d'indians i fill d'un advocat que residia a Barcelona des del 1851.

Adscrit des de molt jove al moviment catalanista, fou un dels fundadors de la societat La Jove Catalunya el 1870, dins la qual despleguà una activitat pública extraordinària. Des del 1871 intervingué en l'organització dels Jocs Florals, i el 1873 guanyà un segon accèssit i posteriorment cinc premis ordinaris, tres d'extraordinaris i vuit accèssits més. Fou nomenat mestre en gai saber el 1897, mantenidor els anys 1880, 1881, 1899, 1908, 1919, 1925 i 1933 i president el 1902. També en presidí el consell directiu del 1910 al 1935 i fou membre de l'Acadèmia de les Bones lletres i participà en les assemblees de la Unió Catalanista. Durant la primera guerra mundial fou un decidit aliadofil, fomentà nombrosos actes d'amistat franco-catalana i el 1920 el condecoraren amb la creu de *chevalier* de la Legió d'Honor. El 1914 presidí l'Orfeó Català i el 1910 l'Ateneu Barcelonès.

Com a editor, el 1870 s'encarregà de La Gramalla i el 1884 fundà l'Editorial Catalana, on publicà les obres de Marià Aguiló, Emili Vilanova, Jacint Verdaguer i Miquel Costa i Llobera. S'oposà, però, fins últim moment a acceptar les normes gramaticals de l'Institut d'Estudis Catalans. La seva tossuderia per a mantenir l'article "lo" va provocar que els fabrians l'anomenessin jocosament "Matheu-lo".

Hom l'ha identificat com un representant típic de l'esperit tradicional de la Renaixença.

Va escriure les obres *Cançons alegres d'un fadrí festejador* (1878), *El reliquiari* (1878), *La copa. Brindis i cançons* (1883) i *Poesies* (1899).

(Font: www.viquipèdia.com)

MARIA DOLORS ORRIOLS

Maria Dolors Orriols i Monset va néixer a Vic (Osona) el 1914. Néta de Lluís Monset, agent consular de França a Terrassa, va passar tota la seva infantesa entre Vic i la Corba (municipi de Ribes de Freser, el Ripollès). A Vic, dins un ambient de santedat i devoció, vivia amb els seus pares, els seus cinc germans, l'àvia paterna, dues ties fadrines i el seu oncle, que era capellà. Va anar a l'escola l'Escorial, de les germanes carmelites de la Mare Vedruna, on únicament s'estudiava en castellà. La seva família, però, era políticament liberal i catalanista.

Als set anys l'àvia materna, li va regalar *Peter Pan* i aviat va començar a llegir *Alícia en el país de les meravelles*, els contes dels Andersen i a Juli Verne; també, des de ben petita, va sentir una gran admiració per la poesia de Jacint Verdaguer. El 1929 a l'edat de 16 anys, va conèixer el doctor Nicolàs Lloret, amb qui es va casar.

Maria Dolors llegia tot el que queia en les seves mans, des de la col·lecció *A tot vent* de Proa fins a *L'escletxa de la torratxa*, però en intentar desenvolupar la seva afecció literària topà amb la mentalitat tancada de la seva època. El 1935 va nèixer el seu fill Antoni. La guerra i la postguerra van ser moments molt difícils a la seva vida.

En acabar la guerra, el seu home passa cinc mesos a la presó i, en sortir, cau en una greu depressió. Mentrestant, l'escriptora estudia francès i, animada per Alexandre Riera i Còrdova, enginyer d'una gran cultura, va començar la seva tasca literària que no ha deixat mai més. Al voltant del 1947, escriu *Retorn a la vall*, que va passar la censura i va ser publicat el 1950. També el recull de contes *Cavalcades* va ser publicat el 1949. Tot, però, dins d'unes grans dificultats de distribució. *Cavalcades* va rebre el Premi Concepció Ravell dels Jocs Florals de Montevideo, i un altre recull, *Reflexos*, el Premi Josep Trueta dels Jocs Florals de Londres. L'any 1952 va participar en la creació i publicació de l'únic número de la revista *Aplec*, mentre compaginava el seu treball com escriptora amb algunes publicacions al diari *El correo catalán* o la revista *Liceo*, on va publicar reportatges i contes.

El 1947, just acabada la II Guerra Mundial, Dolors Orriols fa el seu primer viatge a París. Allà, comença a moure's dins els cercles intel·lectuals que es congregaven als cafès parisencs. Coneix Sartre i Simone de Beauvoir, i fa una gran amistat amb la pintora i escriptora Aline Gagnaire i amb Mariquette Delahaye. Després de visitar Sant Romà de Sau, Maria Dolors Orriols va escriure *Petjades sota l'aigua*.

L'any 1950, Maria Dolors Orriols acaba la seva obra mestra *El riu i els inconscients*. Envia una còpia a Agustí Bartra, exiliat a Mèxic, qui s'entusiasma amb la lectura. Tanmateix resulta impossible publicar-la. La novel·la, però, va rebre el Premi Extraordinari de Novel·la dels Jocs Florals organitzats a París el 1969. El consistori estava format per Josep Carner, André Chanson, Just Cabot, Ambrosi Carrión, Ventura Gassol i Pierre Vilar. Malgrat tot, aquest llibre no seria publicat fins el 1990. Durant els anys 60,

Maria Dolors Orriols va ser la subdirectora del primer Museu d'Art Contemporani de Barcelona, juntament amb Alexandre Cirici, que en fou el director. El 21 de juny de 1960 el museu queda inaugurat sense cap suport oficial, amb obres de Tàpies, Moisès Villèlia o Joan Miró.

Després de la mort de Nicolàs Lloret, als anys setanta, l'escriptora resideix sovint a París, on té el seu estudi. Hi escriu *Cop de porta*. Poc després apareix la novel·la *Contradansa*. El 1985 es publica *Molts dies i una sola nit o una altra sonata a Kreutzer* que no té cap repercussió a la premsa. Un altre cop a París, a finals dels anys 80, escriu *Una por submergida*. El 1997, la seva novel·la *El moviment d'un cercle* és finalista al Premi Sant Joan, darrere de Folch i Camarasa. Tanmateix, encara roman inèdita. L'any 2003 va publicar *Escampar la boira*, obra de caràcter autobiogràfic. Maria Dolors Orriols mor a Barcelona el 23 d'agost de 2008. Fou sòcia d'honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Té obra traduïda al portuguès.

(Font: www.escriptors.cat)

ANTONI PLADEVALL I ARUMÍ

(Taradell, Osona, 1961), és **doctor en filologia clàssica i professor de grec i de llatí**. Membre del consell de redacció de la revista de poesia Home Zero (1978-1984), d'una banda ha participat en els llibres col·lectius 6 poetes 83 (Premi Amadeu Oller 1983) i 25 poetes del premi Amadeu Oller 1964-1989 (1989), i de l'altra, ha publicat ressenyes i articles de tema literari en revistes com Reduccions, Revista de Catalunya, Els Marges i Serra d'Or. S'inicià en la narrativa amb el dietari La mentida original (2000), «un luxe de llibertat del text, que no és novel·la ni assaig ni poesia ni llibre de viatges, però que conté de tot, amb minucioses descripcions i delícies de pensaments» segons Pep Rosanes (Avui). Prosseguí amb la novel·la La lliça bruta (Galerada, 2001), que comptà amb una molt bona acollida de crítica i públic. Així doncs, Julià Guillamon (La Vanguardia) ha dit que es tracta «d'una novel·la diferent, escrita en un català dens però molt llegidor», Albert Canadell (El 9 Nou) afirma que és «una obra històrica on preval per sobre de tot el retrat tempestuós d'un món rural que va morint», que destaca «per la seva riquesa lingüística, el domini sintàctic, l'argument ben travat i l'estil concís que aglutina erudició i una parla col·loquial amarada de vocabulari camperol en vies d'extinció», i Miquel Vilardell (Avui) s'hi refereix com «una novel·la magnífica que col·loca de ple l'autor entre els narradors catalans a tenir en compte a partir d'ara».

És autor també de *La il·lustració a Vic: Les aportacions de Francesc de Veyan i Mola i Lluçà Gallisà i Costa* (Galerada, 2000), que parteix de la tesi doctoral que, dirigida pel llatísta Marc Mayer, presentà l'any 1999 a la Universitat Autònoma de Barcelona. L'interès de l'autor per la historiografia cultural vigatana i catalana en general s'inicià amb la tesi de llicenciatura, encara inèdita, *Catàleg d'impresos d'autors clàssics grecolatins de la Biblioteca Episcopal de Vic: Estudi preliminar* (1985), i ha continuat esporàdicament en forma d'articles en tribunes com *Llengua & Literatura*,

Anuari Verdaguer i, sobretot, *Ausa*, la revista que edita el Patronat d'Estudis Osonencs i de la qual ell mateix fou director entre 1990 i 1994.

Acaba de publicar *Quaderns de Can Garbells* (2002), una evocació poètica on l'autor converteix «en literatura la seva pròpia realitat immediata» — en paraules de Ramon Farrés al pròleg —, un món que traspua al llarg de totes les seves obres i que reprèn, amb tota la capacitat d'anàlisi psicològica del món rural, la riquesa lingüística i l'habilitat sintàctica, també a *Massey Ferguson* 35.

El seu darrer llibre, publicat a Columna és *La mentida original*, 2000.

L'any 2008 li ha estat atorgat el premi Carlemany de novel·la per la seva obra *La papallona negra*, que es publicarà el 2009.

(Font: Galerada, SCCL)

ARMAND QUINTANA

Armand Quintana i Panedas (Manlleu, 1921-Tavèrnoles, 2005). Novel·lista, articulista, conferenciant i professor de llengua i literatura catalanes. Com a promotor de mestres en català durant els temps de repressió franquista, als anys cinquanta ja va participar activament en l'organització dels primers cursos de Català. És membre fundador de Cavall Fort, del Cineclub Vic i d'Òmnium Cultural. Fou un dels artífexs i redactors de la revista *Inquietud Artística*. Col·laborador habitual de la premsa en català i assessor literari de la col·lecció *Llimerol* de poesia de l'editorial *Ausa*. Havia militat en activitats de resistència política i cultural contra la dictadura franquista des de la seva joventut, especialment en defensa de la llengua catalana.

Havia estat, com a independent, regidor de Cultura de Vic entre 1983 i 1987 durant el mandat de l'alcalde Montaña. Poc després, va ingressar a Esquerra Republicana de Catalunya, partit en el qual militava actualment. Homenatjat l'11 de Setembre de 2004 Quintana va ser el personatge homenatjat per les entitats culturals i nacionalistes de Vic en la darrera Diada Nacional de Catalunya de 2004.

Va ser redactor de la revista *Inquietud*. Als anys 50, organitzava cursos de català en la clandestinitat. Va ser professor de Llengua i Literatura catalanes fins a l'adveniment de la democràcia. És membre fundador de la *Penya Trukoff* de Manlleu, de la revista *Cavall Fort*, del *Cine Club* de Vic i de la *Delegació d'Osona* d'Òmnium Cultural, de la qual va ser president (1976-1980). També és membre del consell de fundadors i antics dirigents d'aquesta entitat, de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i del Patronat d'Estudis Osonencs i de l'Ateneu Barcelonès. Ha publicat pròlegs en diversos llibres de poesia. Ha donat nombroses conferències sobre temes literaris i artístics.

En narrativa ha publicat *El temps cremat*, 1995 i *A l'ombra del semàfor* amb coautoría de Pilar Cabot, 2001.

Ha publicat les seves poesies a *Inquietud Artística*, núm 9, 1957; *Tertúlies amb poetes*, Vic 2001, i *Un tros de món, poemes il·lustrats*, 2002.

Ha publicat nombrosos articles a revistes i diaris com *Inquietud artística*. Vic 1955-1966, *Clot*, *Cop d'ull*, *Negre + Ametista*. *Revista del pintor Tharrats*, Barcelona, *Arrel*, *Oriflama*, *El Temps*, *Avui*, *El campanar*, *Ausa*, etc.

(Font: www.armandquintana.com)

JOAQUIM VERDAGUER I SALARICH

(Vic, 1816 – Caldes d'Estrac, 1884)

Cosí germà de Jacint Verdaguer. **Metge, historiador i escriptor.**

El 1846 es llicencià en medicina i dos anys després començà a exercir de metge a Vic. Forma part de l'Esbart de Vic. Excursionista. Col·labora a "La Renaixença", "Lo gay saber", "La Il·lustració Catalana".

Afectat d'un asma greu, des de l'octubre de 1880 havia abandonat la capital d'Osona i residia a Caldes, on tot seguit esdevé director mèdic dels banys termals i on du a terme una intensa activitat intel·lectual. Així, elabora i publica una cèlebre monografia històrica sobre la vila *Apuntes para la historia de Caldas de Estrach (vulgo) Caldetas*, de 1882, un inventari de la flora que, el 1894, dona a conèixer a la revista barcelonina *Crónica* científica el també metge vigatà Ramon Masferrer i Arquimbau i dos opuscles sobre els beneficis terapèutics de la hidrologia: *Caldetas. Apuntes sobre sus antiguos baños y sus celebradas aguas minerales* (1881) i *Los baños de mar y el balneario de Caldetas* (1882).

La seva obra consta dels següents títols: *Vich, su historia, sus monumentos, sus hijos y sus glorias*, 1854; *Episcopologio Vicense*, 1864; *Calendari del Principat de Catalunya i guia de Vich*, 1865; *Lo castell de Savassona*, 1879; *Efemèrides vigatanes / El liri de Vespella*, 1923; *Higiene del tejedor*, 1858; *Castilla rústica*, 1859; *Apuntes para la historia de Caldes d'Estrach*, 1882, i *Sant Julià de Vilatorra*, 1898.

(Font: <http://artsil·letres.org/materials/materials061tr3smicos0605.htm>)

SERRA I CAMPDELACREU

Josep Serra i Campdelacreu (Vic, 1848 – 1901), escriptor. Fou arxiver de l'ajuntament de Vic, cronista de la ciutat i impulsor del Museu Episcopal i del Temple Romà. Col·laborà a "Lo Gai Saber", "La Renaixença", etc. Publicà els poemes romàntics *Primavera trista* (1880), la comèdia, *Les llonganisses de Vic* (1869) i monografies històriques, com *L' Arxiu Municipal de Vic* (1879). Espòs de Sara Llorens i pare de Manuel serra i Moret.

(Font: http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0062025)

Article a Catalunya Artística amb obra d'ell:
<http://ddd.uab.cat/pub/catart/a1901m7n59.pdf>

SEGIMON SERRALLONGA

Segimon Serrallonga i Morer (Torelló, 1930 – Badalona, 2002) fou un **poeta, filòleg i escriptor català**.

Estudià filosofia, teologia, filologia clàssica i filologia catalana, va ser professor universitari i director de la biblioteca de la universitat de Vic. Tingué una intensa activitat en el món universitari. Va ser un dels creadors de l'editorial Eumo.

Amic i deixeble de Carles Riba. Entre el 1964 i 1967 va dirigir la revista *Inquietud artística*. Fou un dels redactors fundadors de la revista de poesia *Reduccions* el 1977 juntament amb Miquel Martí i Pol, Jordi Sarrate, Lluís Solà i Ricard Torrents.

L'any 1980 va aconseguir el Premi de la Crítica Serra d'Or per l'obra *Poemes 1950-1975*. És autor d'una vibrant obra poètica i traductor de llibres de la Bíblia, de William Blake i de Bertolt Brecht entre d'altres autors. També ha traduït poesies antigues i ha escrit estudis sobre poetes catalans.

El 1974 publica el seu poemari *Eixarms* i el 1979 *Poemes 1950-1975*, amb el qual obtingué el Premi de la Crítica Serra d'Or el 1980.

(Font: Viquipèdia <http://ca.wikipedia.org>)

JOAN SUNYOL I GENÍS

Joan Sunyol i Genís neix a Badalona l'any 1922. És nét d'Esteve Sunyol, enginyer, crític musical i periodista, per línia paterna. Per línia materna, és net del novel·lista i poeta vigatà Martí Genís Aguilar. La seva família passava els estius a Vic, concretament a Cantarell; l'any 1939 la família es mig exilia a Mallorca, període que serà molt profitós per Sunyol quant a lectura i escriptura. Al 1946 retorna al Vic on reprèn el contacte amb la vida cultural de la ciutat i comença a fer conferències musicals a l'Orfeó Vigatà i a l'Agrupació d'Artistes. Des de 1947 Sunyol inaugura una intensa activitat de conferències sobre música, literatura o pintura. A l'Agrupació d'Artistes pren contacte amb els pintors del grup "Els 8". La producció literària de Joan Sunyol, tot i la quantitat de conferències que donava, passa per col·laboracions a publicacions i programes locals i escrits de diversa índole, però la producció més important és la que ha conreat en el camp de la poesia.

(Font: http://www.vilaweb.cat/www/noticia?p_idcmp=1749521)

VÍCTOR SUNYOL

Vic, 1955. És **escriptor** i fa de **professor de llengua i literatura** a l'ensenyament mitjà.

La seva poesia s'inscriu en l'anomenada poesia dels límits; en els límits del llenguatge com a únic lloc possible, i a la recerca d'una poètica més enllà de les formes del llenguatge en el seu ús habitual i del llenguatge com a correlat o representació.

Darrerament ha publicat *Quadern de port* (1999), *Quadern de bosc* (1999), *Lowly pore* (2001) i *I si no neva?* (2002), a part d'alguns llibres més anecdòtics o circumstancials. Té en curs de publicació *Stabat* (Ed. Proa, 2003).

Ha col·laborat amb artistes visuals i ha escrit textos sobre i a partir de la seva obra (entre altres, Alfons Borrell, Jordi Cano, Marcel Dalmau, Manel Esclusa, Joan Furriols, Gabriel, Antoni Llena, Enric Pladevall o Josep Vernis). És també l'autor del text de *Aèria*, de Xavier Maristany (cantata per 7 veus femenines i instruments de percussió de vidre) estrenada el 2002.

Des de la seva fundació pertany a H, Associació per a les Arts Contemporànies (a Vic), i és un dels membres impulsors de la singular editorial Cafè Central, màquina d'edicions, activitats i agitacions diverses. Pertany als consells de redacció de *Reduccions*, revista de poesia, i *Transversal*, revista de cultura contemporània.

Codirigeix la col·lecció de poesia *Jardins de Samarcanda* (Eumo ed, Cafè Central) i la col·lecció de poesia temàtica *Calaix de sastre* (Eumo ed.).

A partir de la seva experiència en tallers de creació literària, el 1992 va publicar (Eumo Editorial) *Màquines per a escriure*, un repertori de recursos per a la creativitat escrita que ja ha esdevingut un clàssic. En aquest aspecte, i des de la seva docència a l'Escola d'Art de Vic, ha orientat les seves activitats cap als mecanismes de la creativitat i s'ha dedicat als recursos i estratègies per a la creativitat en general; n'ha donat cursos i n'ha realitzat seminaris.

(Font: <http://www.passatges.org/prof&discipl.C/VSunyol-liter.htm>)

EMILI TEIXIDOR

Emili Teixidor neix a Roda de Ter (Osona) el 1933. El paisatge de la plana de Vic i els personatges que envolten la seva infantesa són elements importants per a configurar tant els escenaris de les seves novel·les com els diversos temes tractats. Per exemple, el poble de l'obra *En Ranquet i el tresor* recorda sovint indrets de Roda de Ter. O bé, el record dels anys de la postguerra es converteix en un rerefons freqüent de les seves novel·les (*Retrat d'un assassí d'ocells*, *El soldat plantat*, *Sic trànsit Glòria Swanson*).

En una entrevista a Emili Teixidor que va realitzar Lluís Bonada i que es va publicar a la revista *El Temps* (16 maig 1988) amb motiu de l'edició de *Retrat d'un assassí d'ocells*, el mateix autor afirma:

«Si les coses que conec ja em van bé, ¿per què n'he de buscar altres? En altres novel·les juvenils, com *L'ocell de foc*, el nucli d'imaginació és exterior, però aquí és interior. La situació històrica de la postguerra ja em va bé perquè em permet dir que per més guerres que hi hagi, sempre hi ha una injustícia, la vida, el fet de viure, la derrota de viure. Després de la guerra, tant guanyadors com perdedors van quedar molt fotuts. A més, la Plana de Vic em serveix de microcosmos. A la Plana de Vic hi ha el camp, el bosc i la indústria, i, durant aquells anys, un poder absolut de l'església. (...) A la novel·la hi ha, de més a més, una evocació d'aquest món del llenguatge de la Plana de Vic d'aquella època (...)»

En aquests primers anys de la seva formació, coincideix amb Miquel Martí Pol a l'escola unitària del poble i s'inicia una amistat que ha perdurat al llarg dels anys. En els anys d'adolescència forma, juntament amb altres escriptors i estudiants del poble, una mena de grup literari, la Penya Verdaguer, que es reuneix els diumenges al matí. En aquestes reunions inicia la seva vocació literària i es va configurant aquesta mitologia de paisatge, figures i temes que serà recurrent tant en la seva obra adreçada al públic més jove com en l'adreçada als adults.

Durant els primers anys de la seva vida professional, exerceix de mestre a la comarca d'Osona i, posteriorment, funda juntament amb altres companys l'escola Patmos (1958), a Barcelona, de clara línia de renovació pedagògica. A més a més de la carrera de mestre, estudia dret, filosofia i lletres i periodisme. Aquesta completa formació acadèmica, unida al seu temperament inquiet, fa d'Emili Teixidor un home polifacètic que no només alterna la docència amb la creació literària, sinó que realitza diverses incursions en altres àmbits de la cultura.

Inicia la seva producció literària al final dels anys seixanta, en un moment en què hi ha un buit en la literatura infantil i juvenil catalana. Durant molts anys comparteix la feina d'escriptor amb la de mestre. Com a lectors, no resulta difícil observar en la seva obra un rerefons propi d'aquell que ha viscut directament el món de l'ensenyament, així com una gran estima pel jovent i per les seves inquietuds i il·lusions.

Als anys setanta participa en les revistes *Oriflama*, *Cavall Fort* i *Tretzevents*, dirigides especialment a la joventut. El 1975 dirigeix l'editorial Ultramar, una filial de Salvat. Aquest mateix any deixa la direcció de l'escola que ha fundat i es trasllada a viure a París, on dirigeix durant dos anys una revista enciclopèdica de cinema, en francès. Allà aprèn l'ofici d'editor i, quan torna a Barcelona, la seva vocació pedagògica l'empeny a escriure novel·les i llibres per a nois i noies.

Actualment és un dels escriptors més valorats en l'àmbit de la literatura infantil i juvenil catalana, tot i que també escriu llibres per a adults. Ha tingut actuacions notables en el món de l'educació i de l'edició, així com a guionista de cinema i ràdio, traductor i periodista en diferents mitjans de comunicació. Ha realitzat també adaptacions teatrals.

Al llarg de la seva trajectòria professional ha rebut un nombre important de premis literaris: el Joaquim Ruyra (1967) per *Les rates malaltes*; el de Crítica Serra d'Or (1979) per *Sic transit Glòria Swanson*; el de Literatura Juvenil de la Generalitat (1983) amb *El Príncep Alí*; el Pier Paolo Vergerio de literatura juvenil de la Universitat de Pàdua (1989) per *En Ranquet i el tresor*, i el Crítica Serra d'Or (1995) per *Cor de roure*. Ha estat finalista del

Folch i Torres (1968) amb *Dídac, Berta i la màquina de lligar boira* i del Premi Europa de Poitiers, seleccionat en la Jugendbibliothek de Munich (1986), per *En Ranquet i el tresor*. El març de 1990 va ser designat l'escriptor del mes de la Institució de les Lletres Catalanes.

El 1996 va ser seleccionat per totes les delegacions de l'Estat espanyol per al premi Andersen, el més important dins del gènere de la literatura infantil i juvenil. I, al mes d'octubre de 1997, va obtenir el Premi Nacional de Literatura Infantil i Juvenil atorgat pel Ministeri d'Educació i Cultura per la seva obra *L'amiga més amiga de la formiga Piga*, ja editada el 1996. Aquesta mateixa obra ha estat premiada amb la Medalla d'Or Internacional de literatura infantil, lliurada el 1998 a Nova Delhi. El 1999 va rebre el premi Sant Jordi de novel·la per *El llibre de les mosques*.

(Font: www.escriptors.cat)

MERCÈ TORRENTS I BERTRANA

Mercè Torrents (Folgueroles, 1928-Barcelona, 1999) amb estudis de Filosofia i Pedagogia, fou mestra i fundadora de l'Escola Bellesguard. Publicà llibres d'investigació i divulgació pedagògica: *Aprendre a ensenyar a aprendre*, Vic, Eumo, 1988 i *Els drets dels nens*, Lumen, Barcelona, 1989. També publicà 6 títols per a infants englobats en el conjunt *La Mercè de les Oques*, Barcelona, Lumen, 1981-1984.

(Font: <http://www.uvic.cat/fe/especial/muvip/fitxers/MTorrents.pdf>)

MARIA DOLORS FARRÉS

Maria Dolors Farrés. Llicenciada en Ciències de la Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona. Va néixer a Vic el 1962 però actualment viu a Vilanova de Sau (Osona).

Té una dilatada experiència en l'àmbit osonenc del periodisme escrit, en què va realitzar més de quatre mil entrevistes i reportatges. En aquest vessant, destaquen els seus temes preferits: la literatura i la ciència. Això no obstant, és el mitjà de la ràdio el que es converteix en la seva gran passió, on aporta els coneixements adquirits durant els temps de redacció al Setmanari Ausona. Els diversos programes i magazins que condueix contenen, també, un bon percentatge d'entrevistes a escriptors i doctors de les més diverses especialitats.

Tot i que escriu la primera novel·la als 23 anys (*Sis anys sense claror*, inèdita), no publica fins al 1995. Aquell any van aparèixer *Ciutat ambre* (Columna) i el llibre *El Pla del Remei. Col·lecció. Els Barris d'Adigsa* (Dept. de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya).

Acaba de publicar el 2008 amb Proa *El monestir de l'amor secret*. També ha conreat la crítica literària i l'assaig amb títols com *El Pla del Remei*. Col·lecció *Els Barris d'Adigsa*. per al Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, 1995 i *Revista Imatges... Records de la vida d'Osona i el Ripollès*, 1999.

No se sent atreta per la quotidianitat (ni en la vida ni en la literatura), cosa que es reflecteix en els seus llibres i relats.

És sòcia de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

(Font: www.escriptors.cat)

PEREJAUME

Va néixer el 1957 a Sant Pol de Mar, població situada a la comarca del Maresme. De formació autodidacta pren clares influències d'autors com Joan Brossa, amb qui compartirà una obra a cavall entre la pintura i la poesia.

Perejaume viu i treballa a Sant Pol de Mar. En el seu treball s'hi barregen pràctiques literàries i visuals. A mitjans dels anys setanta, moment en què comença a exposar, la seva obra es vincula tant a l'avantguarda històrica com a fenòmens ultralocals de la cultura catalana. La pintura, l'escriptura i les caminades, així com tantes altres activitats, han contribuït en la seva obra a una redefinició del paisatgisme, un paisatgisme que esdevé una mena d'absolut on fins i tot l'autoria hi apareix i desapareix amb un marcat sentit territorial. Exposicions com "Postaler" (1984), "A 2.000 metres de pintura sobre el nivell del mar" (1988), "Fragments de monarquia" (1989), "Galeria Joan Prats, Coll de pal.Cim del Costabona" (1990), "Girona, Pineda, Sant Pol i la Vall d'Oo" (1997). "Deixar de fer una exposició" (1999) en són el testimoni.

Amb clares arrels surrealistes el seu interès per la pintura ha transcendit el seu caràcter merament pictòric, esdevenint la seva obra poètica d'igual o més importància que l'anterior. Des dels inicis de la dècada del 1980 porta a terme una àmplia producció que inclou llibres de poesia, assaig, crítica i catàlegs. A l'hora d'elaborar un discurs, ho fa amb una llengua rica i genuïna que és, a la vegada, objecte i instrument.

El 1998-1999 va instal·lar els vuit plafons circulars del sostre, i els tres del prosceni, del Gran Teatre del Liceu.

Amb motiu del centenari de la mort de Jacint Verdaguer el 2002, Perejaume dibuixà, al torrent de Folgueroles, al seu pas per la Font Trobada, la Signatura Verdaguer sobre la superfície d'una hectàrea. La Signatura forma part del projecte *De com posar Verdaguer a Folgueroles*, una intervenció que va consistir en allerrar el torrent amb el traç de la signatura del poeta; en clavar -als extrems del terme municipal- quatre claus fiders que duen

clavat a la cabota "Terme real i Verdaguer de Folgueroles"; i en la distribució de 70 lectors per tot el terme municipal, un dia a la tarda, durant dues hores, que van llegir simultàniament tota l'obra de Verdaguer.

El 2005 fou guardonat amb el Premi Nacional d'Arts Visuals concedit per la Generalitat de Catalunya i l'any 2006 fou guardonat amb el Premio Nacional de Artes Plásticas concedit pel Ministerio de Cultura d'Espanya.

El 2007 feu la intervenció que presidia l'entrada a la Fira de Frankfurt amb motiu de ser-hi la convidada la cultura catalana.

Ha publicat els llibres *Ludwig-Jujol. Què és el collage sinó acostar soledats?* (1989); *El bosc a casa*, amb Joan Brossa (1990); *La pintura i la boca* (1993); *El paisatge és rodó* (1995); *Oisme* (1998); *Cartaci*, amb Joan Brossa (2000); *Obreda* (2003); *Cims pensamenters de les reals i verdagueres elevacions* (2004), i *L'obra i la por* (2007).

(Font: Viquipèdia, Fundació Jacint Verdaguer, Mag-Poesia)

JACINT VERDAGUER

Jacint Verdaguer i Santaló va néixer a Folgueroles, prop de Vic, el 17 de maig de 1845. Els seus pares, de condició modesta però amb un cert nivell cultural, van tenir vuit fills. El pare era mestre de cases i pagès. Des de la infància, el nen va ser orientat, especialment per una mare profundament religiosa, cap als estudis eclesiàstics. Als deu anys va entrar al seminari i feia diàriament a peu els cinc quilòmetres que separen Folgueroles de Vic.

Va viure amb la família fins als disset anys, en què va traslladar la residència a **Can Tona**, una casa de pagès més a prop de Vic, on, com era habitual aleshores entre els estudiants modestos, fa classes als infants de la família que l'allotja i col·labora esporàdicament en les tasques agrícoles. Cap als quinze anys se li **desperta la vocació literària** i comença a compondre els primers versos. Les classes de retòrica i poètica que rebia al seminari el van posar en contacte amb la literatura culta, sobretot amb els clàssics grecolatins, amb els grans escriptors europeus i amb els castellans del Barroc. Més tard, va entrar en contacte amb els romàntics. Paral·lelament, l'ambient en què vivia el familiaritza a fons amb les riques formes de la literatura popular.

En aquests anys escriu sobretot poesia amatòria, però també composicions religioses i satíriques. Comença ben aviat algunes obres de més envergadura, de caràcter èpic, com ara *Dos màrtirs de ma pàtria* (publicat a Vic el 1865) o *Colom*, poema inacabat del qual va néixer *L'Atlàntida*. Els 1865 i 1866 obté diversos premis en els Jocs Florals de Barcelona, cosa que va refermar la seva vocació literària i el va posar en contacte amb les personalitats més rellevants del moviment de la Renaixença (Marià Aguiló, Milà i Fontanals, Llorens i Barba...), que el van orientar i esperonar. El

1867, amb uns joves amics lletraferits, funda l'"Esbart de Vic", grup que fa reunions literàries, a la manera dels felibres provençals, en una font - anomenada poèticament del "Desmai", per l'arbre que hi havia- prop de Can Tona, on residia Verdaguer.

El 24 de setembre de 1870 va ser ordenat sacerdot i uns mesos més tard destinat com a vicari a la petita parròquia de **Vinyoles d'Orís**, a una dotzena de quilòmetres de Vic. Dedicat de ple a les activitats sacerdotals, va dedicar-se també a la literatura en una triple direcció: poesia devota de caire popular, poesia mística i continuació del poema èpic atlàntic que havia començat uns anys abans. Aviat se li manifesta una estranya malaltia que li produïa unes fortíssimes cefalàlgies i que l'obliga el 1873 a deixar el servei parroquial tot cercant remei per als seus mals. Uns mals que també devien incloure el fet de trobar-se allunyat dels centres de la vida literària i dels seus amics -la majoria residents a Barcelona- i la necessitat de trobar un futur que no passés per una parròquia rural. Part de 1873 i el 1874 els passa a Barcelona consultant metges i vivint de manera molt precària. Gràcies als seus amics aconseguix la feina de capellà de vaixell de la Companyia Transatlàntica. S'embarca a finals de 1874 i durant dos anys realitza nou viatges de la península a Cuba i Puerto Rico. En aquest període recobra la salut, acaba pràcticament *L'Atlàntida* i entra en contacte amb la família López, propietària de la Companyia Transatlàntica i la primera fortuna d'Espanya en aquell moment. Protegit per Antonio López, primer marquès de Comillas, esdevé el seu capellà familiar. Així Verdaguer aconseguix d'establir-se a Barcelona i de solucionar la seva situació com a eclesiàstic i com a escriptor. El 1877 ***L'Atlàntida*** és premiada als Jocs Florals de Barcelona i obté un ampli ressò nacional i internacional. Verdaguer es consolida així com la gran figura de la Renaixença.

Gràcies al mecenatge dels marquesos de Comillas pot dedicar-se plenament a la tasca literària. A més, realitza, normalment acompanyant els seus protectors, viatges per la península, pel centre i nord d'Europa, per la costa del Magrib, per les Balears, per Itàlia i per Terra Santa. Als estius gaudeix de llargs períodes de vacances que aprofita per conèixer a fons la geografia catalana i, molt especialment, la serralada pirinenca, que recorre d'un extrem a l'altre. El període de 1877 a 1889 és el més productiu de la seva carrera: *Idil·lis i cants místics* (1879), *Llegenda de Montserrat* (1880), *Canigó* (1885), *Pàtria* (1888), *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa* (1889), etc. Verdaguer, que ha assolit un enorme prestigi, participa ara en nombroses empreses religioses, patriòtiques i literàries. Així, col·labora amb diversos sectors eclesiàstics en la gran tasca en què l'Església d'aleshores es troba immersa: la de recuperar part del prestigi perdut i la de recristianització del poble. Alhora, participa en les activitats catalanistes en auge, sense entrar, però, directament en política. Tot i l'ambient en què vivia, el poeta no es va deixar portar mai per ambicions econòmiques, de poder o d'ostentació social, i fins va renunciar a una canongia i a una capellania reial.

Cap a 1886, arran d'un **viatge a Palestina**, Verdaguer a començar a sofrir una crisi interior que es va manifestar en un canvi de vida que el va portar a mig abandonar l'activitat literària i a dedicar-se a la recerca d'un camí de santificació. Intensifica l'oració, el dejuni, la confessió i l'almoïna.

Precisament com a capellà domèstic del marquès de Comillas una de les seves obligacions era repartir les caritats del senyor i quan aquestes no arribaven per satisfer les múltiples necessitats que veia, les completava de la seva butxaca. Va posar-se en contacte amb una mena de secta que afirmava que rebia revelacions sobrenaturals i que practicava els exorcismes sense autorització eclesiàstica. Verdaguer va quedar completament seduït per aquest grup i va adoptar una sèrie d'actituds que va provocar el disgust del seu mecenes, Claudi López, segon marquès de Comillas. Aquest, que ja no podia tolerar la situació en què les pràctiques poc ortodoxes de Verdaguer el col·locaven, l'any 1893, d'acord amb els bisbes de Barcelona i de Vic, va aconseguir allunyar el poeta de la ciutat comtal amb l'excusa que li convenia una temporada de repòs. **El bisbe Morgades de Vic**, de qui depenia jurídicament Verdaguer, el va instal·lar al **santuari de La Gleva**, a vuit quilòmetres de la capital vigatana. Aquí reprèn en part les activitats literàries. A poc a poc s'adona que ha perdut el favor del marquès i que el bisbe de Vic no l'autoritza a deixar la residència en el santuari. Verdaguer, mentrestant, havia quedat sense recursos econòmics i no podia subvenir les despeses financeres dels crèdits que havia demanat per comprar una finca a Vallcarca, aleshores als afores de Barcelona, anomenada "Els Penitents", on actuava el seu grup d'amics exorcistes, amb els quals no havia perdut el contacte.

El bisbe i el marquès intenten, per via de l'ofec econòmic, que Verdaguer canviï d'actitud, però aquest, després de dos anys de desterrament a La Gleva, desobeeix el seu superior i **s'instal·la a Barcelona**, a casa de Deseada Martínez, vídua Duran, una filla de la qual, Empar, tenia revelacions. Aquesta família, a qui el poeta havia protegit uns anys abans, va augmentar encara els seus problemes. La reacció del bisbe Morgades va ser contundent: la suspensió a *divinis* i, doncs, la prohibició de celebrar missa.

La resposta de Verdaguer va consistir en la publicació a la premsa ho va haver de fer en la d'esquerres i anticatalanista- de dues sèries d'articles, *Un sacerdot calumniat* (1895) i *Un sacerdot perseguit* (1897), aplegats després amb el títol *En defensa pròpia*, en què conta la seva versió dels fets, denuncia la persecució de què era objecte i dóna el nom d'aquells a qui en considerava culpables: el bisbe Morgades, el marquès de Comillas, el canonge Jaume Collell -fins aleshores el seu amic més íntim-, els jesuïtes i alguns dels seus familiars, en especial el polític Narcís Verdaguer i Callís. L'escàndol que es va desfermar era molt considerable i va obtenir un gran ressò nacional i internacional. **L'opinió pública es va dividir en dos bàndols:** els partidaris del poeta i els seus detractors. Va ser tractat públicament de boig -i la seva integritat moral, a causa de la seva convivència amb la família Duran, posada en qüestió. La majoria dels seus amics sacerdots i bona part del catalanisme literari el van abandonar: Verdaguer va quedar reduït a la misèria econòmica i va ser marginat de la vida literària, social i eclesiàstica.

El conflicte amb el bisbe, tot i les nombroses gestions fetes des de molts

sectors, no es va resoldre fàcilment. Verdaguer, home d'una fe robusta, convençut que de res no era culpable i que era perseguit injustament, no volia sotmetre's al bisbe. Aquest, que d'altra banda va tenir un paper destacat dins l'Església catalana i dins el catalanisme conservador, volia la submissió completa de l'escriptor i no cedia. Finalment, el conflicte es va resoldre a Madrid, gràcies sobretot a la intervenció dels pares agustins de El Escorial, que van aconseguir, a finals de 1897, una reconciliació pactada sense vencedors ni vençuts: Verdaguer signava un document, que es va publicar, en què reconeixia l'autoritat de Morgades, i es disculpava del mal que hagués pogut fer a l'Església; el bisbe, al seu torn, li retornava el permís per dir missa i acceptava que el poeta passés a dependre de la jurisdicció del bisbe de Barcelona. Una vegada rehabilitat, Verdaguer va ser destinat a l'**església de Betlem**, a La Rambla, davant, irònicament, del palau Moja, residència dels marquesos de Comillas, els quals, però, ara vivien pràcticament sempre a Madrid. El sou com a capellà era, tanmateix, tan migrat que no li arribava per cobrir ni una petita part de les seves necessitats -l'època del conflicte li havia produït molts deutes, tenia processos judicials en marxa i fins i tot li havien embargat els drets d'autor- i l'havia de completar acompanyant enterraments i amb altres serveis eclesiàstics extraordinaris. Va reprendre amb nou vigor les activitats literàries -va escriure diversos llibres, alguns dels quals van quedar inèdits- i periodístiques -va dirigir tres revistes- i va fer una certa vida social -va ser president de diversos certàmens literaris, per exemple. Però no a aconseguir recuperar del tot ni les amistats anteriors ni el paper rellevant que havia tingut dins la literatura catalana. Va prendre contacte ara sobretot amb grups d'escriptors joves, especialment amb els modernistes, que veien en ell la figura de l'artista incomprès i maltractat per la societat burgesa (Santiago Rusiñol s'hi va inspirar per escriure el drama *El místic*, 1904, com uns anys abans, segons sembla, s'hi havia inspirat Benito Pérez Galdós en l'obra *Nazarín*). Prematurament envellit a causa de les penalitats passades i amb la salut molt malmesa, el mes de març de 1902 va caure molt malalt, sembla que de tuberculosi, i va ser **traslladat a Vil·la Joana, a Vallvidrera, on va morir el 10 de juny**. Encara les darreres setmanes de vida les va haver de passar angoixat per les intrigues dels grups que l'envoltaven a l'espera de ser-ne els hereus materials i espirituals. Va rebre sepultura al cementir de Montjuïc, després d'un enterrament al qual van assistir unes tres-centes mil persones -el més multitudinari que mai hi ha hagut a Barcelona-, que reconeixien així el seu paper de poeta nacional i la seva immensa popularitat.

(Font: pròleg de Ramon Pinyol i Torrents a *Jacint Verdaguer: poesia i prosa*. Barcelona: Pirene, 1995. Text cedit per la Biblioteca de la Universitat de Vic)

5. Elements d'interès de la recerca

Com dèiem a la presentació el resultat de l'inventari d'autors que han escrit sobre les Guillerries- Savassona ha donat bons resultats i podem comptar amb una trentena d'autors que han parlat d'aquestes contrades.

El marc cronològic en què es mouen aquests autors és els segles XIX i XX. Autors , alguns d'ells encara en vida, que han pres com escenari aquest marc geogràfic ben concret.

L'àrea geogràfica que abasten són tan els indrets poblats de les zones més planeres però també indrets més feréstecs i difícils d'accedir al cor de les Guillerries.

El material que ens ofereixen aquests autors és abundós i interessant: a nivell de gènere hi trobem poesia lírica i èpica, assaig i novel·la i a nivell temàtic aquests autors han parlat de vivències i records però també han fabulat en base al territori.

Hi trobem pedagogs com Busquets i Punset, Emili Teixidor i Mercè Torrents, autors que han fet de l'escriure una manera de viure, autors novells que han acabat consolidant-se a l'escenari literari actual com Antoni Pladevall un magnífic descriptor dels paisatges físics i humans que desapareixen amb la pagesia.

També hi ha editors que en el seu moment van tenir significació en el panorama literari català, com els germans Masferrer i Francesc Matheu.

Paral·lelament s'hi pot seguir també el fil conductor de textos del llegendari popular que encara estan presents a l'imaginari col·lectiu recollits per autors com Verdaguer o Apel·les Mestres i que en els darrers temps han estat recollits pel Grup de Recerca Folklòrica d'Osona, concretament per Xevi Roviró.

S'ha resseguit a fons l'obra de tots aquests autors i s'han identificat textos que pel seu contingut poden ser interessants per al projecte.

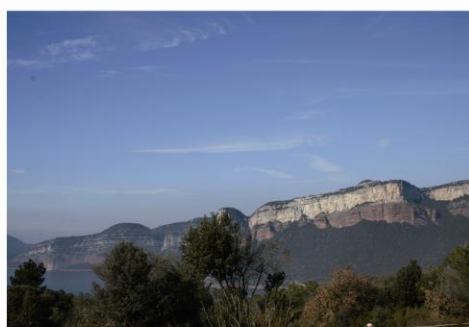
6. Documentació Històrica

Els espais descrits pels diversos autors estaran precedits d'una breu ressenya històrica que s'ha localitzat a les monografies locals i també podran estar il·lustrats amb fotografies històriques que es conserven a l'Arxiu Fotogràfic de la Comarca d'Osona. A continuació es mostren algunes de les imatges que s'han localitzat per al projecte.

7. Documentació fotogràfica

A continuació presentem una mostra de fotografies de diversos llocs dels que s'han referenciat. Pertanyen al fons de la Fundació Jacint Verdaguer, són materials que poden formar part dels materials per il·lustrar els productes posteriors.

De dalt a baix, d'esquerre a dreta:

Pantà de Sau (1, 2, 3) / Sant Julià de Vilatorrada (4, 6) / Tàrragona (5, 8) / Puiglagulla (7, 9)
 / Foquers (10,11) / Bojons (12) / Sant Sadurní (13) / Carrer de la Font (14) / Cingles de
 Sau (15) / Boscos de Vallclara (16, 17) / Bosc de Sant Pere de Castanyadell (18, 24) /
 Savassona (19) / Can Garbellis (20, 22) / La Sala (21) / Sant Romà de Sau (23) /
 Escola Sant Julià (25) / Font de la Ricardera (26) / Font Trobada (27)

8. Apunts per a la redacció del projecte tècnic

Els resultats obtinguts ens permeten pensar en la realització d'uns materials comunicatius rics i útils per a tota mena de públic interessat en conèixer l'entorn natural i cultural dels nostres municipis.

Per tal d'optimitzar els recursos i d'acord amb l'avenç de les TIC pensem que la majoria de productes haurien de ser pensats per a ser utilitzats a través del web de la Diputació de Barcelona i dels webs dels diversos consorcis.

Aquests materials facilitarien l'accés al parc amb una informació complementària als elements pròpiament naturals. Conèixer els paisatges, els nostres paisatges, a través de la literatura és percebre la natura a través de l'emoció.

Materials per editar

S'hauria de redactar un fulletó simple que expliqués genèricament què són els **Llocs Ecruts de les Guillerries- Savassona**.

Materials digitals

Es podria crear una interfície web amb la informació general dels diversos autors que hauria de contenir coma a mínim els elements següents:

- Informació general sobre cada indret tant des del punt de vista cultural com turístic.
- Administrador dels textos en format pdf.
- Localitzador de google maps de cada un dels indrets referenciats.
- Imatges digitals dels diversos indrets.
- Locucions de determinats textos descarregables amb MP3.

Folgueroles, 23 de gener de 2009